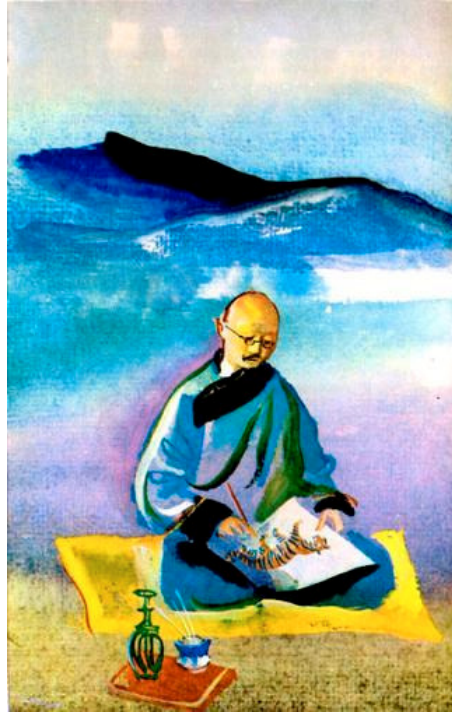

החאן והנערה החכמה

בוריאט

מהציורים, כמה שהם יפים ואיך מציגים כל מה שיש בארץ שלהם. ורק נערה אחת ענייה עברה, הביטה על הציורים ואמרה "נראה

שלשווא דאגו לצייר כל זה כאן. איך זה? אני לא רואה על מה כל אלה עומדים, על מה מסתכלים. אין כאן לא אדמה ולא שמיים."

סיפרו לחאן מה שהנערה אמרה. והחאן מיד אמר לקרוא אליו את האבא של הנערה. האבא של הנערה,

איש העני ופשוט, נבהל מאוד. "וי לי! במה אשמתי שקוראים לי אל החאן" אמר לבתו. "כדי לדעת צריך ללכת כשקוראים לך" ענתה לו הבת.

הלך המסכן לחאן, בא אליו לא חי ולא מת

לפני שנים רבות חי חאן עם הבן שלו. הבן של חאן לא היה שווה יותר מחתיכת בשר נא - ממש בחור טיפש.

"אני מזדקן. הבן שלי לא יכול לנהל את המדינה. איך אוכל למצוא לו יועץ אמין שיעזור לו תמיד?" חשב החאן.

ואז הוא אסף את כל אלה ממדינתו שידעו לצייר יפה ואמר להם לצייר כל מה שיש על הארץ, אך לא שמיים ולא האדמה. הציירים ציירו מה שרק רצו. אחדים ציירו עצים וצמחים, אחרים חיות וציפורים, בתים ויורטות. ציירו והביאו את הציורים לחאן.

החאן הורה להציג את הציורים בצומת של שלוש דרכים. והעמיד ליד הציורים שומרים שיספרו לו כל מה שיגידו עוברי אורח על הציורים האלה. עברו אנשים והתפלאו

מרוב פחד. והחאן אומר "איש זקן. הנה לך מקל. אמור איזה קצה שלו עליון ואיזה תחתון. תבוא עם התשובה מחר. ולא, תקבל מכות במקל הזה."

ונתנו לזקן מקל, אבל כזה חלק, ישר, כך שלא ניתן לנחש איזה קצה גבוה ואיזה נמוך. הלך הזקן הביתה וכל הדרך רק בכה. בדמעות נתן את המקל לבתו.

"איך אדע איפה למקל הזה קצה תחתון ואיפה העליון? אי! כבר ירביצו לי מחר, ירביצו!"

לקחה הנערה את המקל, הביטה עליו, חשבה ואמרה "החאן רוצה שינחשו את הלא ניתן לנחש, יחליטו מה שלא ניתן להחליט."

"אז מה עלי לעשות, למסכן?" בכה האב "הרי אינני אדם חכם. התבונה שלי לא גדולה מזו של שור. אוי! ירביצו לי מחר!"

"אל תדאג אבא" אמרה הנערה "לך לנהר ושים בו את המקל. תראה איזה קצה ישוט קדימה במורד הזרם, שם החלק העליון. הרי העליון קל מהתחתון והמים יסחבו אותו

קדימה. רק תזכור ואל תספר לחאן שלא בעצמך פתרת את החידה."

הזקן עשה כפי שאמרה לו בתו ולמחרת בא לחאן.

"נו זקן, זה אתה או המקל עליך?" אומר החאן.

והזקן הסביר לחאן איך מצא איזה קצה של המקל העליון ואיזה התחתון, איזה קל ואיזה כבד. חייך החאן ואמר "נכון, בדיוק כך. ומי ניחש זה?" "אני."

ואז החאן נתן לו חידה נוספת. "תכין לי חבל מאפר ותביא אותו לא רגלי ולא על סוס, לא בדרך ולא בלא-דרך, וכשתבוא הנה תעצור לא בחצר ולא בבית."

שמע זאת הזקן ולא יכול להבין. נבהל יותר מאשר קודם, הלך הביתה בוכה כל הדרך. בא ומספר הכל לבתו.

"נו, זו לא משימה כל כך קשה כפי שהחאן חושב" אומרת לו הבת בשלווה "נעשה חבל מעלי סוף יבשים, נכניס לתיבה ונדליק. הוא

לחלוב פר. עכשיו בוודאי אקבל מכות!"

חייכה הבת ואמרה "תנוח דעתך, אבא. לך עכשיו לישון."
ביום השלישי הגיע החאן לביתם. האבא הזקן ישב בבית רועד מפחד. רק הבת יוצאת לקראת החאן.

יישרף והנה לך חבל מאפר. אחר כך קח את התיש הזקן שלנו, שים את התיבה עליו, שב על התיבה וסע בשבילים צדדיים. וכשתגיע לביתו של החאן קשור את התיש לעמוד ובעצמך כנס ברגל אחת רק מעל סף הבית, קרא לחאן ותן לו את התיבה עם החבל מאפר."

שמח הזקן ועשה כל מה שבתו אמרה. הגיע לחאן, קשר את התיש, עבר ברגל אחת מעל סף הבית ואומר "חאן-אבא, קח-נא את החבל שלך מאפר!"
החאן בא והחמיר פניו "ובאיזו דרך באת?" שאל.

"בשבילים, דרך היער" ענה הזקן. החאן חשב רגע ואחר כך אמר "סע הביתה וחכה לי. תוך שלושה מים אגיע בעצמי אליך. אבל לקראת בואי תכין לי קערת חלב חמוץ, מהחלב שתחלוב אותו מהפר שלך."

חזר הזקן הביתה וסיפר לבתו מה אמר החאן. "זקנתי ושערות שלי נעשו כבר לבנות לגמרי" אמר "אך לא שמעתי עד כה אף פעם שאפשר

"אבא שלך בבית?" שואל החאן אחרי שבירך אותה.

"בבית" עונה הבת ובעצמה עומדת ולא מזמינה את האורח החשוב ליורטה.

"אז למה הוא לא יוצא לקראתי? האם כך מקבלים את החאן שלכם?"

"הוא כעת לא יכול לפגוש אתך. הפר שלנו המליט עגלה."

"אבא קדוש! איך יתכן שפר ימליט!" קרא החאן.

"ולמה לא, אם אפשר לחלוב פרים" אמרה הנערה.

החאן לא ענה דבר אלא עלה על סוסו ונסע. ובדרך חשב "איזה עם נפלא יש לנו. מעולם לא חשבתי שיש ביניהם חכמים כאלה, ונוסף לכך דווקא אישה שחכמה כל כך! אקח אותה לשירות שלנו. עם התבונה שלה היא יכולה לעזור לבן הטיפש שלי!"

למחרת שוב קרא החאן לזקן ואומר "בתך מצאה חן בעיני. אקח אותה לשירות אצלי. מסכים?"

נבוך הזקן, רצה להסביר שזו הבת היחידה שלו ושבלעדיה לא יוכל לחיות, אך השפתיים שלו בעצמן אמרו "חאן-אבא, שיהיה כפי שאמרת."

בבית סיפר הזקן לבתו. צר לו על הבת, הלב שלו מלא דאגה. והבת אומרת: לך ואמור לו כי אני מסכימה לשרת אצל החאן, אבל רק אם יבנה לנו יורטה יפה ויעביר אליה את כל המשפחה שלי."

החאן שמע את הזקן וציווה לעשות כפי שדרשה הנערה.

"עכשיו לבסוף יהיה למי להשאיר את הבן שלי. יהיה מי שיעזור לו לנהל את העניינים. המשרתת הפשוטה תהיה טובה מכל היועצים" חושב החאן.

וכעבור ימים אומר לבנו "אני נוסע לסיבוב של הארץ שלנו, לראות מה קורה אצלנו. תישאר אתה כאן במקומי אבל תשמע רק לנערה-משרתת."

והחאן יצא לדרך עם שני בויארים. נסע יום, נסע יומיים, הגיע ליער גדול ותעה בו. עברו

עוד יומיים ולא הרגיש בכלל שעבר גבול
למדינה של חאן אחר, ושם תפס אותו משמר
והביא אל פני החאן השכן.

"הרבה קיצים, הרבה חורפים אנו אויבים"
אומר לו החאן של הארץ השכנה "חשבת
ללכת ולהלחם בך,
אבל אתה חכם,
בעצמך הגעת
להיכנע. אני מתפלא
מהתבונה שלך"
לעג החאן האויב.
הוא אמר לקשור
את החאן בין שני
עמודים עם טבעת
ברזל על צווארו,
ואת המלווים זרק
לבור.
"לא תהיה לך כל
תועלת מכך

שתהרוג אותי" אמר החאן השבוי לאויב.
"מוטב שתיקח מה שאוכל לתת לך כפדיון.

אתן לך זהב בשווי מחצית הממלכה שלי,
ואמסור לך להקות של מקנה. רק תן לי לכתוב
ולשלוח איגרת הביתה."

החאן של הארץ השכנה שוחח עם היועצים
שלו, הסכים שהשבוי יכתוב איגרת וגם בחר
שלושה לוחמים שימסרו אותה.

ובאיגרת נכתב:

"אני מתארח עם המלווים שלי אצל החאן של
ארץ השכנה, ואנו חיים כאן בשמחה,
במסיבות ובתענוגות. אני ישן תחת שמיכת
משי כחולה, על מזרן משי ירוק ועל צווארי
קישוט מכסף מפותל. שני משרתים ממלאים
את כל משאלותיי.

כשתקבלו את האיגרת שלי באו אלינו וקחו
אתכם את הטוב ביותר מאוצרות שלי,
מקדימה מקנה בעלי קרניים, אחריו מקנה
ללא קרניים. מתוך שלושת הצפצפות שבחצר
כרתו שתיים ושרפו במקום, את השלישית
קחו אתכם ושרפו בגבול. אל תיקחו אתכם
את החמור הטוב שלי, תשאירו אותו במקום.
את האיגרת הזו תנו לבת-חכמה שתחתוך

גרוע יותר, החאן שלנו בצרה גדולה. 'שמיכת

משי כחולה' אלה השמיים הכחולים ו'מזרן
משי ירוק' זה עשב ירוק. הקישוט שאצל החאן
על הצוואר, עשוי כסף מפותל אלה שרשראות

אותה במספרים שלה." "החאן של ארץ זרה קרא את האיגרת, צחק מהשבוי הטיפש ושלח אותה עם שלושת השליחים. באו השליחים לבן החאן הטיפש וזה קרא את האיגרת, שמח וציווה למלא את הכל מה שכתוב בה. "אני רק מצטער שאני לא שם" אמר בן החאן. אך אז יצאה מהירטה הבת החכמה וראתה את ההכנות. "מדוע אתם אוספים מקנה?" שאלה. "אבא-חאן מתארח אצל החאן השכן. הוא שלח לי איגרת ואמר להביא לשם את כל המקנה והרבה זהב. אני רוצה להכין את הכל ולנסוע לשם, להתארח ביחד עם אבי" ענה לה בן החאן. הנערה קראה את האיגרת ושאלה את היועצים "ואתם, יועצים נכבדים, מה תחשבו על האיגרת?" "אנו חייבים לבצע כל מה שהחאן אומר." ואז פנתה הנערה לכולם ואומרת "ראו היועצים. באיגרת לא נאמר כפי שנכתב בה.

השלישי להביא לגבול כדי שיוביל אותנו לאן
שצריך. החמור שלא צריך לקחת אתו - כאן
החאן שלנו מדבר על הבן שלו. ולחתוך את
האיגרת במספריים שלי - כך הוא אמר
לעשות, זה כדי שאנחש את פירוש האיגרת."
כולם הופתעו מתבונתה של הנערה וכל
היועצים הסכימו אתה בלי כל ויכוח.
החאן של הארץ הזרה חיכה לקבל עושר
לפדיון של החאן השווי, ובמקום זאת התנפל
עליו בהפתעה חיל גדול. אחרי הניצחון
שחררו את השבויים וכולם חזרו הביתה.
הוכן נשף גדול, כולם שתו לכבוד הנערה
מהעם, בת האבא הזקן.

בהן הוא קשור. לנהוג מקנה, קדימה בעלי
קרניים, מאחור ללא קרניים זה סימן שקדימה
צריכים ללכת בעלי קשת וחניתות ומאחור
לוחמים עם חרבות.
שלוש הצפצפות אלה שלושת השליחים של
החאן הזר. צריך להרוג שניים מהם ואת